

Η διδασκαλία της γραμματικής στη δεύτερη/ξένη γλώσσα

Δέσποινα Παπαδοπούλου

Νίνα Δούκα & Κωνσταντίνα Ολιούμτσεβιτς

Τομέας Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.

depara@lit.auth.gr

Επιμορφωτική διημερίδα, Εργαστήριο Γλωσσολογίας, Unicef

Τύποι διγλωσσίας

- ✓ **ταυτόχρονη διγλωσσία (2Γ1):** το παιδί εκτίθεται σε δύο γλώσσες από τη γέννησή του και μαθαίνει να τις μιλά και τις δύο.
- ✓ **διαδοχική διγλωσσία:** ο ομιλητής έχει πρώτα σταθεροποιήσει τη μητρική του γλώσσα και στη συνέχεια μαθαίνει μια δεύτερη γλώσσα.

Unsworth & Hulk, 2009

- ✓ **πρώιμη διαδοχική:** επαφή με τη δεύτερη γλώσσα από την ηλικία του ενός έως τα τρία έτη (Unsworth & Hulk, 2009).
- ✓ **ύστερη διαδοχική:** επαφή με τη δεύτερη γλώσσα από την ηλικία των τεσσάρων έως τα επτά έτη (Unsworth & Hulk, 2009)

Grosjean, 1989

- ✓ ένα παιδί είναι διαδοχικά δίγλωσσο, όταν έρχεται σε επαφή με μια δεύτερη γλώσσα από την ηλικία των 3 ετών και μετά
- ⇒ Η επαφή με τη Γ2 από τη ηλικία των 6 με 7 ετών θεωρείται ως κατάκτηση μιας Γ2 στην παιδική ηλικία (child second language acquisition), ενώ μετά την ηλικία 18 ετών μιλάμε για κατάκτηση μιας Γ2 σε ενήλικες (adult second language acquisition).

Επίπεδο επάρκειας στις δύο γλώσσες

- ✓ **Αμφιδύναμη διγλωσσία:** ένα δίγλωσσο άτομο έχει παρόμοια γλωσσική ικανότητα και στις δύο γλώσσες
- ✓ **Κυρίαρχη διγλωσσία:** η μία από τις δύο γλώσσες κυριαρχεί

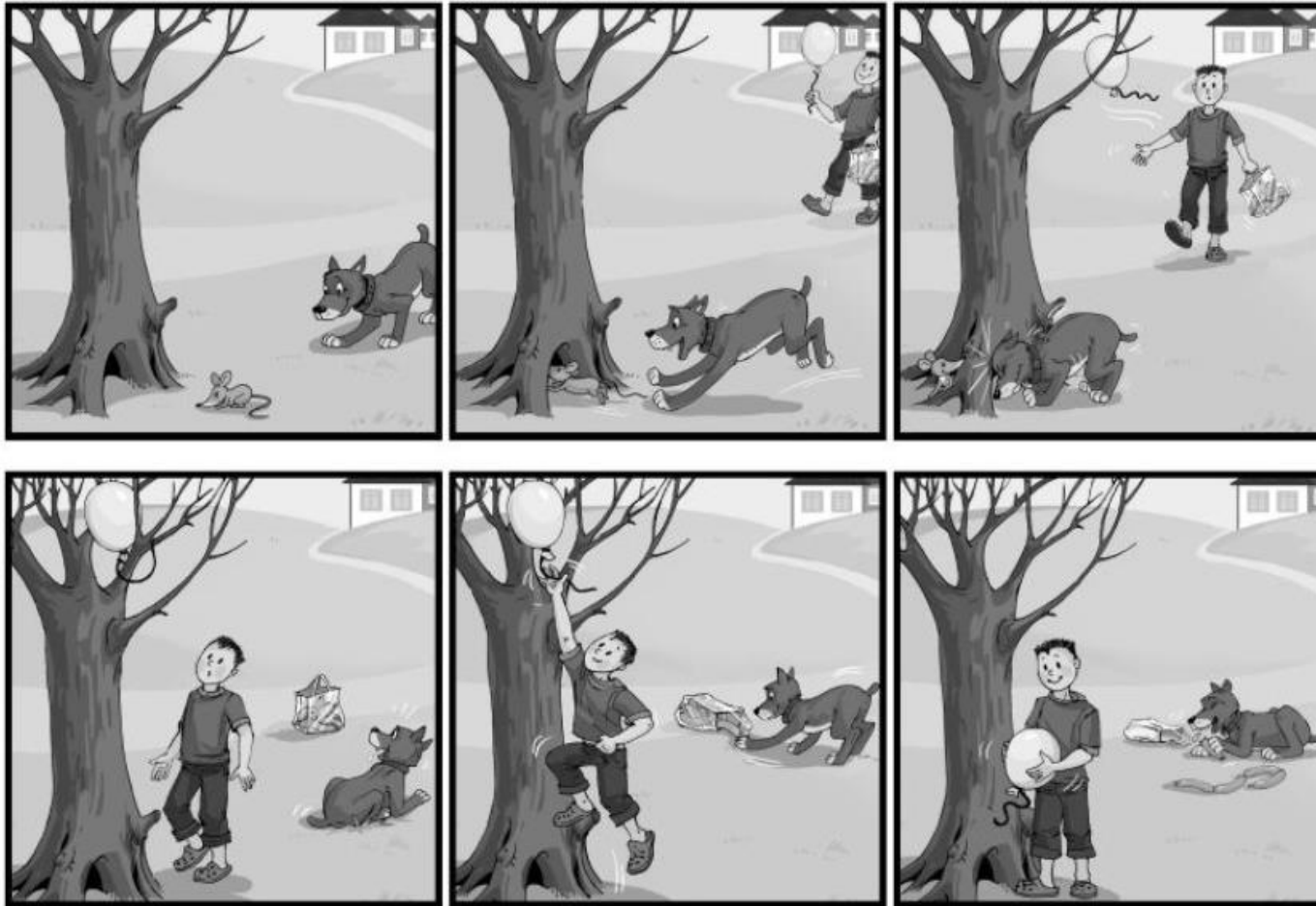
Παράγοντες που επηρεάζουν τη δίγλωσση ανάπτυξη

- ✓ Ποσότητα και ποιότητα των γλωσσικών εισερχομένων (input)
- ✓ Ηλικία πρώτης έκθεσης στη διγλωσσία
- ✓ Η τυπολογική σχέση ανάμεσα στις δύο/τρεις... γλώσσες
- ✓ Κοινωνικοί παράγοντες, π.χ. μορφωτικό επίπεδο γονέων
- ✓ (Δι)γραμματισμός
- ✓ Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Μονόγλωσσο ελληνόφωνο κορίτσι, ηλικίας 10 ετών

Αγαπημένο μου ημερολόγιο χθες μαζί με τους γονείς μου και τους φίλους μου πήγαμε μια εκδρομή. Πήγαμε στην Αθήνα και περάσαμε τελεία. Πέρασαμε μπροστά από τη Βουλή και πηγάμε να δούμε τον Παρθενόνα. Το μεσημεράκη πήγαμε να φάμε σε μια ταβέρνα. Πιο πολύ μου άρεσε όταν η φιλοί μου σκεφτεικάν να μας κάνουν μια φάρσα φοβηθικά πολύ αλλά στο τέλος γέλασα. Το βραδύ γυρίσαμε στο σπίτι, είμουν πολύ κουρασμενεί κι έτσι ξάπλοσα κατευθείαν στο κρεβάτι μου. Μεσά σε 2 λεπτά είχα κυμηθεί. Ήταν μια τέλεια εκδρομή!

MAIN (Gagarina et al., 2012)

Δίγλωσσο αγόρι (ελληνικά & αραβικά), ηλικίας 9 ετών

... o scílos ciniγáι ti podíci ce éna peđί eđó ce ákuse ce íđe o scílos
ciniγáι ti podíci μετά ti balóni tu írθε sti đédro ce o scílos eđó
káne étsi ce μετά ti αγóri θέλι ti balóni tu ce o scílos éfaje

Δίγλωσσο κορίτσι (ελληνικά, ντάρι & φαρσί), ηλικίας 12 ετών

... μία forá ítan μία scílos ce μία podíj ce to scílos pu to séli na pézi
me podíj ce tréçi ce ja na pári to podíj ce μία αγóri íðe to scílos ce ípe
kátì ja na ti kánis ecí sciláci ce évale to saculáci tin káto ce to balóni
tin éfije sto çéri tin ce ípe ja ton sciláci borís na voiθás ce ecí péra to
αγóri píje ja na pári to balóni tin ce sciláci pu su ípe ti íne aftó ecí mésa
stin sakúla tin ce ípe sélo na citáo ce évale káto to sakúla ce íde kátì
me aftí ce fáì aftó ítan

Δίγλωσσο κορίτσι (ελληνικά & τουρκικά), ηλικίας 9 ετών

Αγαπημένο μου ημερολόγιο .. ΠΕΡΑΜΕ ΣΤΗΝ ΕΚΡΟΡΙ .. ΚΑΙ ΕΝΤΕ
ΠΕΡΑ ΣΑ ΠΟΛΗ ΚΑΧΑ ΚΑΙ ΡΕΙΧΑ ΜΕΤΗΝ .. ΜΑΚΙΑ ΚΑΙ ΜΠΑ ΜΠΑ ΡΕΡΑ
ΣΑΚΙ ΣΤΗΝ ΣΚΡΟ .. ΚΑΙ ΚΑΘΕΙ .. ΚΑΙ ΤΡΟΧΑ ΜΕΡΑ ΓΟΡΕΝ ΤΟ ΠΑΤΕΡΑ ΠΕ
ΤΑ ΞΑ ΚΑΤΑ ΧΙΛΤΙ .. ΕΧΩ ΣΕΝ .. ΣΙ ΘΕΘΑ ΝΑ ΒΑΟ ΠΕΡΑ ΤΟ ΧΕΙΤΕΙ ΕΧΩ
ΘΕΤΑ ΝΑ ΠΑΜΕ ΤΟΝ ΟΜΟΣ ΟΜΑ ΜΑΚΙ ΣΑΚΙ ΣΙ ΡΕ ΟΚΙ ..
.....

Δίγλωσσο αγόρι (ελληνικά & αλβανικά), ηλικίας 11 ετών

Αγαπημένο μου ημερολόγιο... πέρασε... μια... εβδομάδα
στο... πάρκο... της... Νέας... χώρας... Παιζαμε...
πολλά... διαφορετικά... παιχνίδια... και... είδαμε...
τρία... σκυλάκια... και... τα... χαϊδεύαμε... Μου...
άρεσε... που... όταν... παιζαμε... τα... σκυλάκια,
το... ένα... είχε... χυρίσει... ανάποδα... και... τα...
χαϊδεύαμε, εγώ... και... ο φίλος... μου, Ο... μπαμπάς
μου... είπε... να... μαζευτούμε... να... πάρουμε... τα...
πράγματα... μας... και... να... φύγουμε... Αυτή... την...
εβδομάδα... θα... την... θυμάμαι... πάντα...

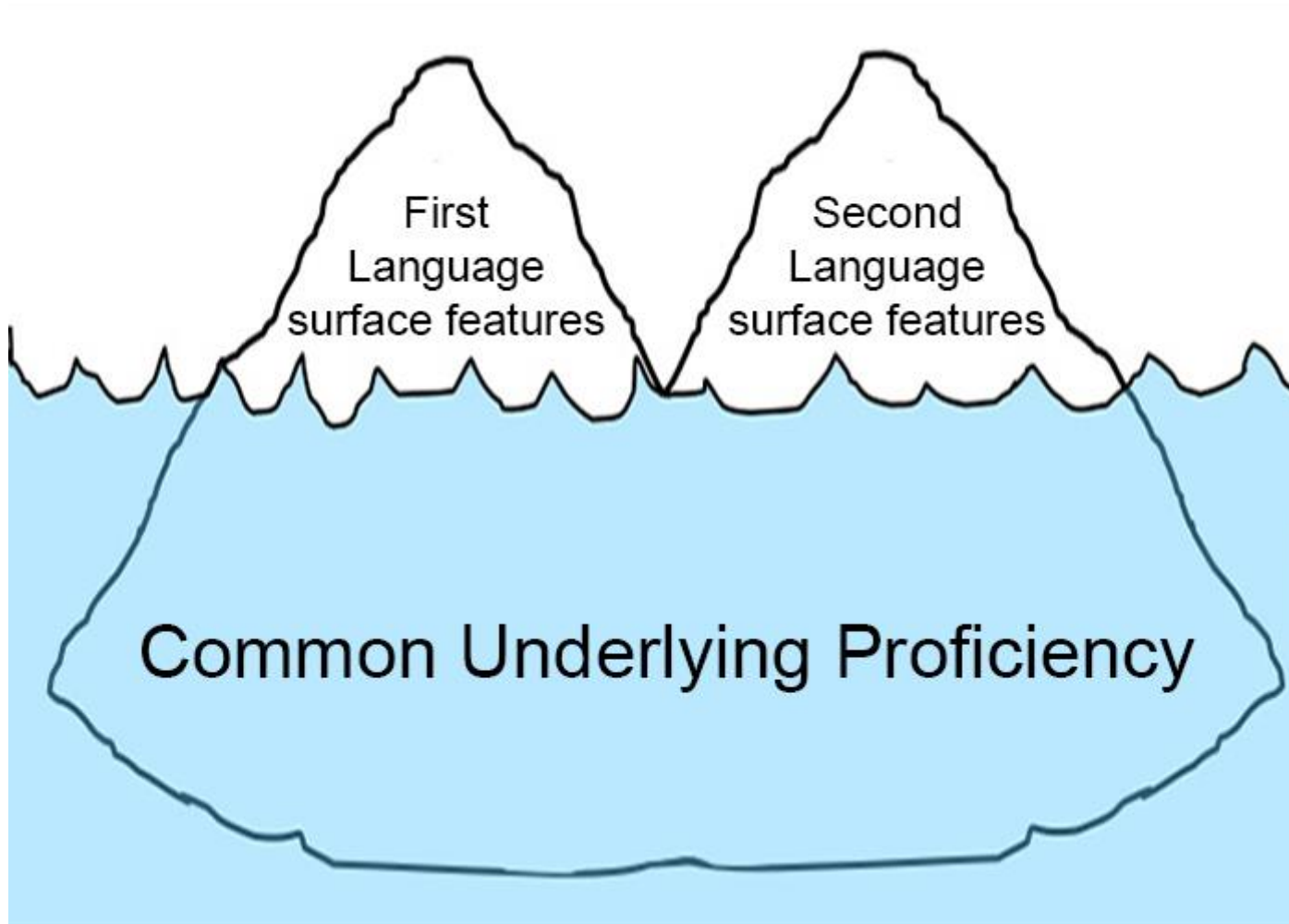
Δίγλωσσο αγόρι (ελληνικά & αλβανικά), ηλικίας 14 ετών

Μια φορά κι έναν καιρό στὴν πόλιν.....
Γλῆσσος ἀφ' ὅχλου. ἦταν 2 μικρά
στὴν. ἔκρηστο ἔβρεχτο ἔβρεχτο
ἦταν ὅσον να φαίνεται κρη
τα ὅσον να φαίνεται κρη
ἔκρηστο ἔβρεχτο ἔβρεχτο
κρηστο ἔβρεχτο ἔβρεχτο
ὅσον ἔκρηστο ἔβρεχτο
ἔκρηστο ἔβρεχτο ἔβρεχτο
ἔκρηστο ἔβρεχτο ἔβρεχτο
ἔκρηστο ἔβρεχτο ἔβρεχτο

Οι ανάγκες των μαθητών που μαθαίνουν μια γλώσσα ως δεύτερη/ξένη

- ✓ Ανάπτυξη Γραμματικής Ικανότητας [φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη & σημασιολογία]
- ✓ Ανάπτυξη Βασικών Διαπροσωπικών Επικοινωνιακών Δεξιοτήτων (Basic Interpersonal Communicative Skills, BICS) [λεξιλόγιο, πραγματολογία...]
- ✓ Ανάπτυξη Γνωστικής Ακαδημαϊκής Γλωσσικής Ικανότητας (Cognitive Academic Language Proficiency, CALP) [γραμματισμός, ακαδημαϊκός λόγος...]

Κοινή υποκείμενη γλωσσική επάρκεια (Cummins, 1984, 2000)

Διδασκαλία της γραμματικής στη δεύτερη/ξένη γλώσσα

Τις τελευταίες τρεις δεκαετίες επιχειρείται η διερεύνηση των στρατηγικών που θα αυξήσουν την **ενημερότητα/επίγνωση των σπουδαστών στα γλωσσικά εισαγόμενα (focus on form, εστίαση στον τύπο)**.

Τρεις προτάσεις (καλές πρακτικές):

- ✓ **Διδασκαλία μέσω Επεξεργασίας** (VanPatten, 2002, 2004, 2015)
- ✓ **Ενίσχυση γλωσσικών εισαγομένων** (Long, 1991, 1996· Sharwood Smith, 1991, 2007)
- ✓ **Δικτόγλωσσο** (Alegría de la Colina & García Mayo, 2007, 2009, μ.ά.)

Εστίαση στον τύπο

- ✓ Πρόκειται για μια συγκεκριμένη διδακτική πρόταση που στοχεύει στην αντιμετώπιση γραμματικών δυσκολιών που εμμένουν και είναι συστηματικές κατά την απόκτηση της Γ2 (βλ. Doughty, 2001, 2004· Doughty & Williams, 1998· Long, 1991· Long & Robinson, 1998) και στη διαπραγμάτευση της μορφής.
- ✓ Η κεντρική εστίαση είναι στη σημασία. **Η μετάθεση της προσοχής από τη σημασία στον τύπο θα πρέπει να είναι μια σύντομη αντίδραση σε προβλήματα που εμφανίζονται κατά την επικοινωνία.**
- ✓ Η διδακτική παρέμβαση **δεν θα πρέπει να εμποδίζει τη μακρο-επεξεργασία** κατά την κατανόηση και την παραγωγή λόγου.

Εστίαση στον τύπο

- ✓ Η εστίαση στον τύπο προϋποθέτει μια **σύντομη και παράλληλη** εστίαση στον τύπο, τη σημασία και τη χρήση.
- ✓ Το ερώτημα είναι εάν η **μικροεπεξεργασία, επιλεκτική προσοχή, σύγκριση και εστίαση τον τύπο**, μπορούν να επηρεάσουν τη **μακροεπεξεργασία, εσωτερίκευση των εισαγομένων, αντιστοίχιση, ανάλυση και αναδόμηση**.

Γιατί η ΕΤ είναι παιδαγωγικά αξιοποιήσιμη;

- ✓ Διότι δημιουργεί ευκαιρίες για τους σπουδαστές να προσέξουν γλωσσολογικά στοιχεία σε ένα περιεχόμενο με σημασία.
- ✓ Η προσοχή οδηγείται από τη σημασία στη μορφή (επισημάνση του τύπου και ακόλουθη μάθηση).
- ✓ Μπορεί να οδηγήσει τους σπουδαστές να επισημάνουν τα κενά στη γνώση τους για τη Γ2 και στη συνέχεια να εξερευνήσουν τους τύπους που χρειάζονται στα εισερχόμενα της Γ2.

Επεισόδια σχετικά με γλώσσα (Language-related episodes, LREs) και η θετική τους επίδραση στη γλωσσική μάθηση (Williams, 1999)

Γ1: Αγγλική Γ2: Ισπανική

- Σ1. Ah ... muchos personas o muchas personas?
- Σ2. Muchas personas.
- Σ1. Sí, muchas personas

(Leeser 2004: 65)

- Fujii and Mackey (2009): **μαθησιακά ημερολόγια**

→ Τι γλώσσα έχουμε χρησιμοποιήσει σήμερα;

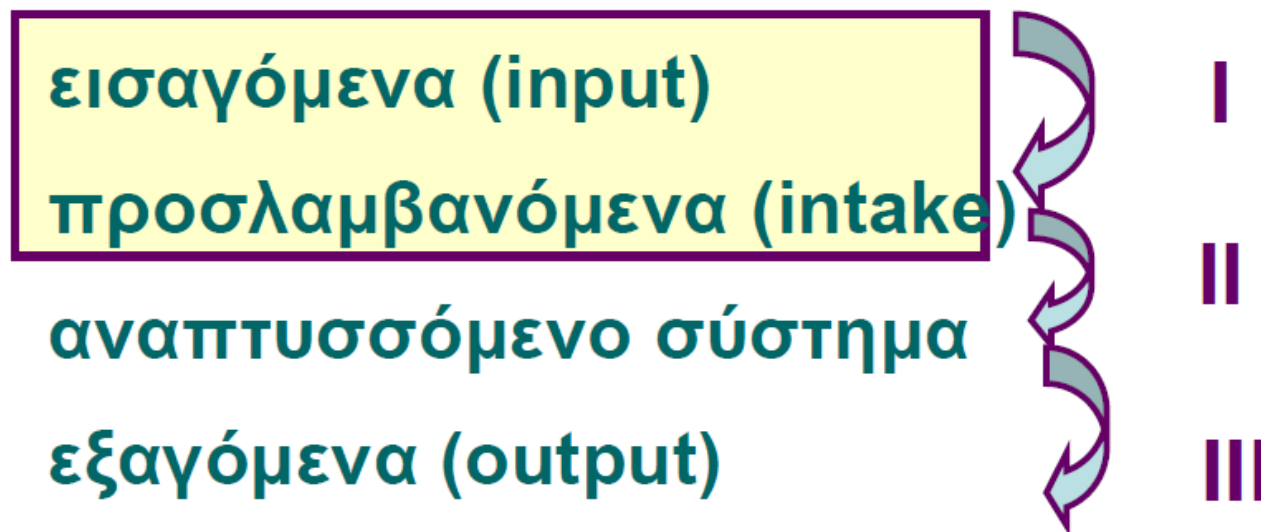

→ Τι ήθελες να πεις
και δεν μπορούσες;

Επεξεργασία γλωσσικών εισαγομένων (Input Processing, VanPatten, 2002, 2004, 2015)

- ✓ Ο ρόλος των κατανοητών εισαγομένων είναι σημαντικός στην απόκτηση της Γ2.
- ✓ Η απόκτηση μιας Γ2 προϋποθέτει τις ακόλουθες διαδικασίες:

Επεξεργασία γλωσσικών εισαγομένων (Input Processing, VanPatten, 2002, 2015)

- ✓ Η επεξεργασία των εισαγόμενων πληροφοριών προσπαθεί να εξηγήσει πώς οι σπουδαστές έρχονται σε επαφή με τους γλωσσικούς τύπους (μορφή, form) από τα εισερχόμενα και πώς επεξεργάζονται τις προτάσεις ενώ **η προσοχή τους είναι εστιασμένη στη σημασία.**
- ✓ **Μορφή:** επιφανειακά χαρακτηριστικά της γλώσσας, π.χ. κλιτικά μορφήματα

Αρχές του μοντέλου

(1) Οι σπουδαστές επεξεργάζονται τα γλωσσικά εισαγόμενα **πρώτα με στόχο τη σημασία και μετά με στόχο τη μορφή**.

1α. Η επεξεργασία των **λέξεων περιεχομένου** προηγείται.

1β. Οι σπουδαστές προτιμούν την επεξεργασία **λεξικών στοιχείων** αντί γραμματικών στοιχείων για την ίδια σημασιολογική πληροφορία.

1γ. Οι σπουδαστές προτιμούν την επεξεργασία **μορφημάτων με σημασία** πριν από την επεξεργασία μορφημάτων χωρίς σημασία.

(2) Οι σπουδαστές προκειμένου να επεξεργαστούν τύπους που δεν έχουν σημασία πρέπει να μπορούν να επεξεργάζονται το επικοινωνιακό περιεχόμενο χωρίς κόστος στην προσοχή.

(3) Οι σπουδαστές χρησιμοποιούν μια στρατηγική βάσει της οποίας αποδίδουν το ρόλο του δράστη στην πρώτη ΟΦ που συναντούν σε μια πρόταση.

3α. Η στρατηγική μπορεί να ακυρωθεί από λεξικούς ή πραγματολογικούς παράγοντες.

3β. Οι σπουδαστές θα χρησιμοποιήσουν άλλες επεξεργαστικές στρατηγικές για την απόδοση γραμματικών ρόλων, μόνο αφού το αναπτυσσόμενο σύστημα έχει ενσωματώσει άλλα στοιχεία, π.χ. πτωτική μορφολογία.

(4) Οι σπουδαστές πρώτα επεξεργάζονται τα στοιχεία που βρίσκονται στην αρχική θέση σε μια πρόταση.

(5) Οι σπουδαστές επεξεργάζονται τα στοιχεία στην τελική θέση πριν από τα στοιχεία σε ενδιάμεσες θέσεις.

Επικοινωνιακή αξία

Η σημασία που ένας τύπος συνεισφέρει στη συνολική σημασία της πρότασης και βασίζεται σε δύο χαρακτηριστικά:

[+/- εγγενής σημασιολογική αξία] και [+/- πλεοναστικότητα]

Ένας τύπος έχει μεγάλη επικοινωνιακή αξία όταν έχει σημασιολογική αξία και δεν είναι πλεοναστικός.

Παραδείγματα

- (1) Ο Γιάννης **διάβαζε** για πολλή ώρα χτες.
- (2) Ο Γιάννης **διάβαζε** χτες.
- (3) Τελικά δεν πήγα στην νέ**α** ταινί**α** των αδελφών Νταρντέν.
- (4) Είναι πολύ νέ**α**.
- (5) Θα αγοράσεις **το** νέο βιβλίο **του** Πέτρου;

Διδασκαλία βασισμένη στην επεξεργασία (PI: Processing Instruction):

- ✓ Νέο είδος διδασκαλίας της γραμματικής που βασίζεται στο μοντέλο της Επεξεργασίας των Εισαγόμενων (IP: Input Processing) και στοχεύει στο να **αλλάξουν οι σπουδαστές τον τρόπο με τον οποίο επεξεργάζονται τα εισερχόμενα.**
- ✓ Κατά τη φάση της διδασκαλίας, οι σπουδαστές δεν παράγουν τον τύπο-στόχο.

Στους σπουδαστές:

- 1.δίνονται πληροφορίες για μια γλωσσική δομή ή έναν γλωσσικό τύπο·
- 2.δίνονται πληροφορίες για μια συγκεκριμένη στρατηγική επεξεργασίας που μπορεί να επηρεάζει αρνητικά την επιλογή ενός τύπου κατά την προτασική κατανόηση·
- 3.δίνεται ώθηση να επεξεργαστούν τον τύπο ή τη δομή με δομημένα εισερχόμενα έτσι κατασκευασμένα ώστε η σημασία να εξαρτάται άμεσα από τον τύπο και τη δομή (**δομημένα εισαγόμενα / structured input**).

Ρητά συστατικά της διδασκαλίας

- 1. δίνονται πληροφορίες για μια γλωσσική δομή ή έναν γλωσσικό τύπο·**
- 2. δίνονται πληροφορίες για μια συγκεκριμένη στρατηγική επεξεργασίας που μπορεί να επηρεάζει αρνητικά την επιλογή ενός τύπου κατά την προτασική κατανόηση·**

Υπόρρητο συστατικό της διδασκαλίας

3. δίνεται ώθηση να επεξεργαστούν τον τύπο ή τη δομή με δομημένα εισερχόμενα έτσι κατασκευασμένα ώστε η σημασία να εξαρτάται άμεσα από τον τύπο και τη δομή **(δομημένα εισαγόμενα / structured input)**.

Εισαγόμενα → intake → Αναπτυσσόμενο Σύστημα →
Εξαγόμενα

Επεξεργαστικοί μηχανισμοί (Processing Mechanisms)

Εστιασμένη Πρακτική (Focused Practice)

✓ **Αναφορικές** δραστηριότητες είναι οι δραστηριότητες για τις οποίες υπάρχει μία σωστή ή λανθασμένη απάντηση και για την οποία ο σπουδαστής πρέπει να βασιστεί στον τύπο-στόχο για να προσλάβει τη σημασία.

- 2 ή 3 αναφορικές δραστηριότητες

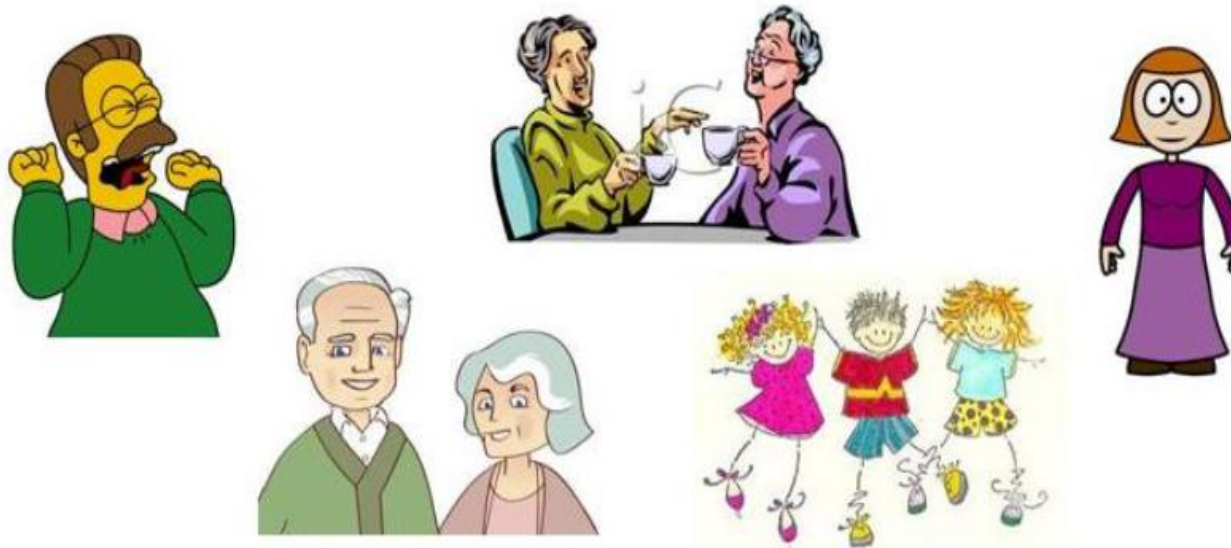
✓ **Συναισθηματικές** δραστηριότητες είναι οι δραστηριότητες στις οποίες οι σπουδαστές εκφράζουν μια γνώμη, μια άποψη ή κάποια άλλη «συναισθηματική» αντίδραση και επεξεργάζονται πληροφορίες για τον πραγματικό κόσμο.

Για ενδεικτικές δραστηριότητες στην ελληνική γλώσσα βλ.

Παπαδοπούλου & Αγαθοπούλου

http://www.diapolis.auth.gr/epimorfotiko_uliko/images/pdf/keimena/yliko/enotita_b/papadopoulou.pdf

Αναφορική δραστηριότητα για τα κλιτικά

- Τον σκέφτομαι συχνά αλλά σπάνια του λέω τα μυστικά μου.
- Την καταλαβαίνω απόλυτα αν και είμαστε πολύ διαφορετικές.
- Τις θαυμάζω γιατί έχουν πολύ χιούμορ.
- Τους αγαπώ πολύ και τους φροντίζω όσο μπορώ.

Εικόνα 12. Αναφορική δραστηριότητα δομημένων εισαγόμενων (από Agathoroulou κ.α. 2008, Παπαδοπούλου κ.ά. 2010)

**Αναφορική δραστηριότητα για την
ονοματική συμφωνία**

B.

- Είναι μεγάλη.
- Είναι αδύνατο.
- Είναι άσχημος.

	άντρας	νύφη	παιδί	Συμφωνώ	Διαφωνώ	Δεν ξέρω
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						

Αναφορική δραστηριότητα για την όψη

Εικόνα 13. Σκίτσο για την αναφορική δραστηριότητα δομημένων εισαγόμενων
(από Αγαθοπούλου κ.ά. 2013)

→(α) Ο Αμπέμπε έτρεχε 42 χιλιόμετρα

→(β) Ο Αμπέμπε έτρεξε 42 χιλιόμετρα

❖ Η σωστή αντιστοίχιση προϋποθέτει την προσοχή στη ρηματική μορφολογία της όψης.

Εικόνα 14. Σκίτσα για την αναφορική δραστηριότητα δομημένων εισαγόμενων
(από Αγαθοπούλου κ.ά. 2013)

A

B

Αναφορική δραστηριότητα για την
ονοματική συμφωνία

Έψηναν λαχανικά

Εικόνα 5. Παράδειγμα αναφορικής δραστηριότητας δομημένων εισαγόμενων από το *Ελληνικά από κοντά* (2001: 71)

8 Διαλέγω το σωστό και βάζω X στον πίνακα όπως στο παράδειγμα

Αναφορική δραστηριότητα για την ονοματική συμφωνία

1. (θα σου απαντάω - θα σου απαντήσω)

Μόλις μου γράψεις, θα σου απαντήσω

Κάθε φορά που θα μου γράφεις, θα σου απαντάω

		X
	X	

2. (θα σηκώνεστε - θα σηκωθείτε)

Μεθαύριο _____ στις εφτά.

Από 'δω και πέρα _____ στις εφτά.

3. (θα διαβάζουμε - θα διαβάσουμε)

Όση ώρα _____, θα ακούμε μουσική.

Μόλις γυρίσουμε σπίτι, _____

4. (θα μένει - θα μείνει)

Αύριο _____ με τη φίλη του.

Από αύριο _____ με την αδερφή του.

5. (θα γυρίζει - θα γυρίσει)

Κάθε βράδυ _____ στις 10.00.

Σήμερα το βράδυ _____ στις 10.00.

Ενίσχυση γλωσσικών εισαγομένων (υπόρρητη διδασκαλία)

Οι γλωσσικοί τύποι μαρκάρονται είτε με
χρώμα είτε με έντονα γράμματα

Ελληνικά με την παρέα μου, σ. 140

Τι ιδέα είχε ο Φίλιππος

Όταν ο Φίλιππος **έχασε** τα κλειδιά του, **πήρε** μια σκάλα και **ανέβηκε** στον πρώτο όροφο, αλλά σε λάθος μπαλκόνι.
Ξαφνικά **άνοιξε** η πόρτα και **βγήκε** έξω ο γείτονας, γιατί **νόμιζε** ότι ήταν κάποιος κλέφτης. Ο Φίλιππος **τρόμαξε** και **κατάλαβε** ότι **έκανε** λάθος. **Ζήτησε** συγνώμη και **πέρασε** στο δικό του διαμέρισμα. **Προσπάθησε** πολύ, αλλά η πόρτα δεν **άνοιξε**. Έτσι **ξάπλωσε** και τον **πήρε** ο ύπνος. Στις δύο τη νύχτα, όταν **γύρισαν** οι γονείς του, τον **βρήκαν** εκεί και τον **ξύπνησαν**.

Γεια σας 4, σ. 86

Εγώ φόρεσα παλτό και εσύ φόρεσες ζακέτα.

Αυτός φόρεσε καπέλο και αυτή φόρεσε σκούφο, ενώ αυτό φόρεσε γάντια.

Εμείς φορέσαμε μάλλινα και εσείς φορέσατε βαμβακερά.

Αυτοί φόρεσαν αθλητικά, αυτές φόρεσαν παγοπέδιλα και αυτά φόρεσαν σανδάλια.

Συμφωνία επιθέτου ουσιαστικού

«Είμαι το όμορφο Καλοκαίρι και είμαι πάντα ανάμεσα στην περίεργη Άνοιξη και το δροσερό Φθινόπωρο. Ευτυχώς, δεν βλέπω ποτέ τον κρύο Χειμώνα. Είμαι η τέλεια εποχή για χορό, κολύμπι και χαρούμενες διακοπές στην εξοχή κάτω από τον γαλάζιο ουρανό. Τα παιδιά με αγαπάνε γιατί παίζουν στις καθαρές παραλίες και κολυμπάνε στην ήρεμη θάλασσα.

Συμφωνώ □ Διαφωνώ □ Δεν ξέρω □

Κώστας Κακαρίκος

Συνεργατικές δραστηριότητες

✓ Οι συνεργατικές δραστηριότητες ενισχύουν τον διάλογο ανάμεσα στους σπουδαστές και τους δίνουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν τη γνώση στη Γ2.

✓ **Δικτόγλωσσο (Dictogloss, Alegría de la Colina & García Mayo, 2007, 2009· García Mayo, 2002· Kowal & Swain, 1997· Wajnryb 1990)**

Αναδόμηση κειμένου με στόχο την εστίαση τον τύπο

✓ Το προς αναδόμηση κείμενο πρέπει να περιλαμβάνει πολλές περιπτώσεις από το φαινόμενο στο οποίο θέλουμε να εστιάσουμε ώστε να υποχρεωθούν οι μαθητές να το χρησιμοποιήσουν.

Διαβάζουμε το κείμενο και μετά ζητάμε από τους μαθητές να το αναδιηγηθούν (γραφτώς ή προφορικώς) με τη βοήθεια των εικόνων.

Τποια είναι η αγαπημένη μου εποχή;

Η αγαπημένη μου εποχή είναι η Άνοιξη. Ο καιρός είναι λίγο παράξενος: στην αρχή βγαίνει ο φωτεινός ήλιος και μετά αρχίζουν οι δυνατές βροχές. Μερικές φορές πέφτει δυνατό χαλάζι... και τότε βγαίνω με την μικρή αδερφή μου στον κήπο και βλέπουμε μαζί το ουράνιο τόξο! Ο κήπος μας είναι γεμάτος με πολύχρωμα λουλούδια που μυρίζουν τόσο όμορφα και τα δέντρα μας είναι καταπράσινα. Συχνά πάμε βόλτα με τους καλούς μας φίλους στα ποτάμια και χαζεύουμε με τις ώρες τις γαλάζιες πεταλούδες. Οι φίλοι μας είναι πάντα χαμογελάστοι.

Εικόνες από το διβλίο
 «Μαθαίνω τις εποχές: άνοιξη,
 καλοκαίρι, φθινόπωρο,
 χειμώνας... και πάλι άνοιξη!»,
 εκδ. Σαββάλας

Έφη Κοντοκώστα (Δράση 1)

Χρήσιμες ιστοσελίδες

Διάπολις: <http://www.diapolis.auth.gr/>

Εκπαιδευτικό υλικό:

<http://www.diapolis.auth.gr/eclass/course/view.php?id=16>

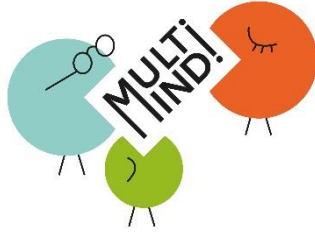
Βάση γλωσσικών δραστηριοτήτων:

<http://www.diapolis.auth.gr/index.php/2013-10-17-09-00-34/2014-12-03-15-27-01>

Με δύο γλώσσες: <http://www.enl.auth.gr/me2glosses/>

Εκπαίδευση προσφύγων (ΙΕΠ):

<http://iep.edu.gr/el/component/k2/content/50-ekpaidefsi-prosfygon>

Γραμματική και λεξιλογική ανάπτυξη σε παιδιά προσφύγων σχολικής ηλικίας

This project has received funding from the European Union's Horizon2020 research and innovation programme under the Marie Skłodowska Curie grant agreement No 765556.

Η ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Συμβουλευτική επιτροπή

Δέσποινα Παπαδοπούλου, Α.Π.Θ., Κύρια επιβλέπουσα, Επιστημονική
Υπεύθυνη της Δράσης ESR14

Θεόδωρος Μαρίνης, University of Konstanz, Επιβλέπον Μέλος
Federico Faloppa, University of Reading, Επιβλέπον Μέλος

Υπότροφος

Κωνσταντίνα Ολιούμτσεβιτς, υποψήφια διδάκτορας, Α.Π.Θ.

Βοηθοί έρευνας (research assistants)

Νίνα Δούκα, μεταπτυχιακή φοιτήτρια Α.Π.Θ.

Αρχοντούλα Γκουτζιούλη, μεταπτυχιακή φοιτήτρια Α.Π.Θ.

ΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Εντάσσεται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος «Ο Πολύγλωσσος Νους» (The Multilingual Mind), που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή–HORIZON 2020 Marie Skłodowska-Curie

- Μελέτη της διγλωσσίας από εκπαιδευτική σκοπιά
- Εστίαση σε παιδιά μεταναστών και προσφύγων σχολικής ηλικίας

ΚΥΡΙΟΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

1. η ανίχνευση των γλωσσικών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα παιδιά κατά την κατάκτηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας
2. η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας μιας σειράς γλωσσοδιδακτικών παρεμβάσεων λεξιλογίου και γραμματικής
3. η παροχή κατευθυντήριων γραμμών στους εκπαιδευτικούς σχετικά με τις κατάλληλες μεθόδους διδασκαλίας της δεύτερης γλώσσας

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΒΑΣΕΙ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο ζωγράφος είναι ...	1) νεαρό	2) νεαρή	3) νεαρός
Η μαθήτρια είναι ...	1) καινούριος	2) καινούρια	3) καινούριο
Η φίλη είναι ...	1) κοντή	2) κοντός	3) κοντό
Το σκυλί είναι ...	1) άγριο	2) άγρια	3) άγριος
Ο ψαράς είναι ...	1) φιλική	2) φιλικός	3) φιλικό
Ο άντρας είναι ...	1) γρήγορος	2) γρήγορη	3) γρήγορο
Το άλογο είναι ...	1) μεγάλη	2) μεγάλος	3) μεγάλο
Το δέντρο είναι ...	1) τροπικός	2) τροπικό	3) τροπική
Η νεράιδα είναι ...	1) ψεύτικο	2) ψεύτικος	3) ψεύτικη

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΩΝ

Πριν λίγες μέρες η Μαρία πήρε την απόφαση να ξεκινήσει μαθήματα ζωγραφικής. Στο πρώτο μάθημα ζωγράφι~~σε~~ πολλά πράγματα. Άλλα~~ζε~~ συνέχεια γνώμη για τα χρώματα και τα σχέδια. Μόλις τελείω~~σε~~, τα χέρια της ήταν γεμάτα χρώματα. Σαπούνι~~ζε~~ τα χέρια της για πολλή ώρα. Δεν την ενοχλούσε όμως. Ήταν πολύ χαρούμενη.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ: ΔΙΚΤΟΓΛΩΣΣΟ

Κάπου στην Ανατολή ζει μια γυναίκα με τον γιο της, τον Αλαντίν. Η γυναίκα είναι και ο γιος της είναι Μια μέρα ο Αλαντίν πηγαίνει σε έναν κήπο. Ο κήπος είναι και εκεί βρίσκει ένα λυχνάρι. Με το τζίνι του λυχναριού κάθε ευχή είναι Μια μέρα ο Αλαντίν συναντάει την κόρη του σουλτάνου. Η κόρη είναι πολύ και ο Αλαντίν την ερωτεύεται. Τότε ο Αλαντίν ζητάει πλούτο από το τζίνι και τον αποκτά. Έτσι ξεκινάνε οι περιπέτειές του.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Agathoroulou, E., D. Papadopoulou, & K. Zmijanac (2010). "Noun-Adjective agreement in L2 Greek and the effect of input-based instruction". *Journal of Applied Linguistics*, 24, 9-33. (Ετήσια έκδοση της Ελληνικής Εταιρίας Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας)
- Αμπάτη, Α. (2010). "Στρατηγικές μάθησης της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας: Εφαρμοσμένη διδακτική παρέμβαση σε τουρκόφωνους μαθητές γυμνασίου". Στο Α. Tsangalidis (ed), *Selected Papers from the 18th International Symposium on Theoretical & Applied Linguistics* (pp. 429-438). Thessaloniki: Monochromia.
- Benati, A., & J. Lee (2008). *Grammar Acquisition and Processing Instruction. Secondary and Cumulative Effects*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Benati, A., & J. Lee (2010). *Processing Instruction and Discourse*. London: Continuum.
- Celce-Murcia, M. (1991). Grammar Pedagogy in Second and Foreign Language Teaching. *TESOL Quarterly*, 25, 459-480.
- Παπαδοπούλου, Δ., & Ε. Αγαθοπούλου. 2014. Σύγχρονες προσεγγίσεις στη διδασκαλία της γραμματικής της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας. Στο Ε. Κατσαρού & Μ. Λιακοπούλου (επιμ.), *Θέματα Διδασκαλίας και Αγωγής στο Πολυπολιτισμικό Σχολείο*. Ενότητα Β (σσ. 397-418). Θεσσαλονίκη: Access Γραφικές Τέχνες.
- Διαθέσιμο στο διαδίκτυο:

http://www.diapolis.auth.gr/epimorfotiko_uliko/index.php/2014-09-06-09-18-43/2014-09-06-09-34-09/37-b5-papadopoulou?showall=1

- VanPatten, B. (1996). *Input processing and grammar instruction: Theory and research*. Norwood, NJ: Ablex.
- VanPatten, B. (2002). "Processing Instruction: An Update". *Language Learning*, 52(4), 755-803.
- VanPatten, B. (ed.) (2004). *Processing instruction: Theory, research and commentary*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Van Patten, B., & Benati, A. (2010). *Language Acquisition: Key Terms*. London: Continuum.
- VanPatten, B. (2015a). Foundations of processing instruction. *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 53(2), 91–109.
- VanPatten, B. (2015b). Input processing in adult SLA. In B. VanPatten & J. Williams (Eds), *Theories in second language acquisition: An introduction* (pp. 113-134). New York, NY: Routledge.

***Σας ευχαριστώ
για την προσοχή σας!!!***